

16 september | Portus Farelcollege

Startbijeenkomst datateams

Samen leren werken met de Datateam-methode

Begeleiders

Marja van Gurp
Jenya Krul

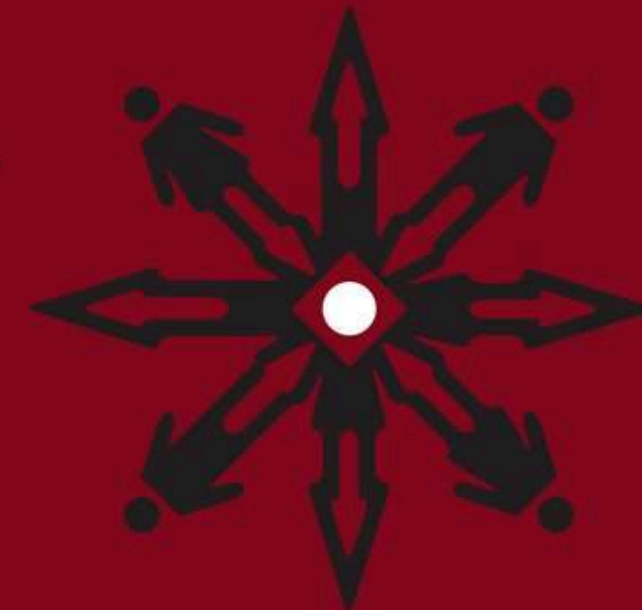
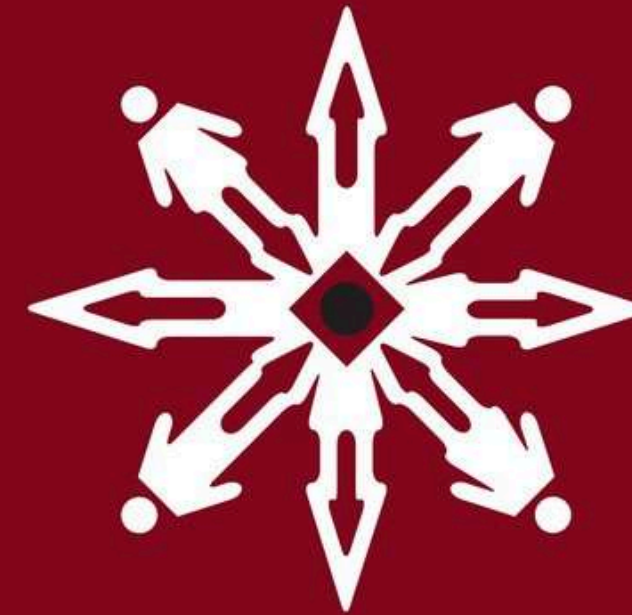
Experts

Annemarie Neeleman
Claudy Oomen

De datateam[®] methode

Een concrete aanpak voor onderwijsverbetering

Kim Schildkamp - Cindy Poortman
Adam Handelzalts - Hanadie Leusink
Marije Abbink - Maaike Smit
Johanna Ebbeler - Mireille Hubers

Wat gaan we doen vandaag?

1. Kennismaken: wie ben jij?
2. Aanleiding: waarom starten we met datateams?
3. Toelichting Portus-doelstellingen & focus (taal)
4. Praktische aanpak
5. Korte introductie datateam-methode (8 stappen)
6. Stap 1: Probleem definiëren
7. Samen aan de slag in teams (samen & apart)
8. Afronding en vervolgstappen

KENNISMAKEN

Wie ben jij?

Wat heb jij met data?

Wat verwacht je van de datateam methode?

Begeleiders

MARJA VAN GURP

Beleidsadviseur Portus

JENYA KRUL

Programmamanager Portus
Masterplan Taal

Experts

ANNEMARIE NEELEMAN

Lector Onderwijskundig
leiderschap in lerende
onderwijsorganisaties
en beleidsadviseur CVO

CLAUDY OOMEN

Senior onderwijskundig adviseur
en docententrainer UU &
academisch begeleider
kenniswerkplaatsen bij CVO

01. Aanleiding

01

Veel data aanwezig (instroom, toetsen, analyses) en er is ook fragmentatie van de data tussen de verschillende scholen en stakeholders binnen de scholengroep.

02

Er bestaan grote verschillen in de manier waarop data wordt gelezen, geïnterpreteerd en toegepast door de betrokkenen.

03

Data wordt onvoldoende gebruikt om strategische en vakdidactische beslissingen te onderbouwen en de voortgang te monitoren.

Praktische aanpak

- We komen 9 keer bij elkaar tussen september '25 en juli '26
- We experimenteren en leren door te doen, stap voor stap
- We werken met twee teams: Groene Hart en Farelcollege (samen en apart)
- Tussen de bijeenkomsten door werken teams individueel en samen aan voorbereiding en analyse
- Focus op taalvraagstukken

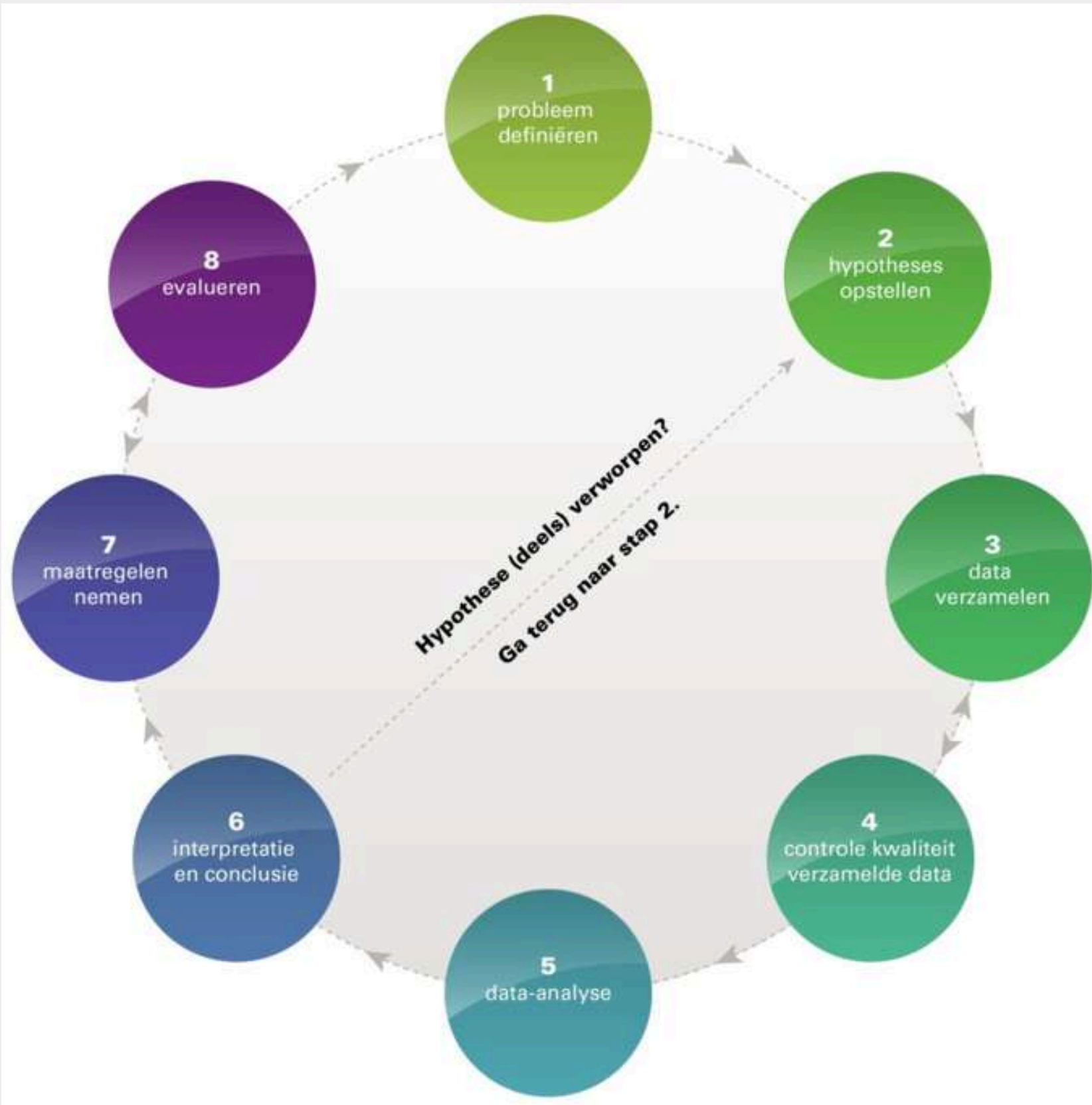

Wat is de Datateam methode?

- Ontstaan en ontwikkeld aan de **Universiteit Twente** (door Prof. Kim Schildkamp en collega's)
- Gericht op onderbouwde en **duurzame onderwijsresultaten.**
- Bestaat uit **8 stappen** (van probleem formuleren tot interventies evalueren)
- Data staan centraal in plaats van aannames of onderbuikgevoel
- Je werkt in een **klein team** (ca. 4 personen per school)
- Het team **kiest zelf** de onderzoeksvraag of onderwijsuitdaging

De 8 stappen

1. **Probleem definiëren** – Wat is precies het onderwijsprobleem dat we willen onderzoeken?
2. **Hypothesen opstellen** – Welke verklaringen kunnen er zijn voor dit probleem?
3. **Data verzamelen** – Welke gegevens hebben we nodig en hoe krijgen we die?
4. **Kwaliteit controleren** – Zijn de verzamelde data betrouwbaar en bruikbaar?
5. **Data-analyse** – Wat vertellen de data ons over het probleem en de hypothesen?
6. **Interpretatie en conclusie** – Wat betekenen de resultaten voor onze vraag?
7. **Maatregelen nemen** – Welke acties ondernemen we op basis van de inzichten?
8. **Evalueren** – Werken de maatregelen en wat leren we hiervan?

Tijdslijn

- Week 38 – Stap 1 | Probleem definiëren
 - week 41 – Stap 2 | Hypotheses opstellen
 - week 45 – Stap 3 | Data verzamelen (Claudy),
 - week 48 – Stap 4 | Kwaliteit controleren (Claudy)
 - voorsorteren op stap 5
-
- Week 2 – Stap 5 | Data analyseren

Wat verstaan we onder datagebruik?

- het **systematisch** verzamelen, analyseren, interpreteren en gebruiken
- van **kwalitatieve en kwantitatieve data** over het functioneren van de school
- om **beslissingen** te nemen met betrekking tot
- het **behalen van de doelen** van de school en
- voor **verbetering** van **onderwijs(resultaten)**.

Over data

Belangrijk = beslissingen baseren op meerdere soorten data

Kwantitatieve data

cijfers en nummers zoals frequenties en hoeveelheden → scores op toetsen of vragenlijsten

Kwalitatieve data

gegevens die niet in data zijn uit te drukken zoals meningen, ervaringen en gedrag van leerlingen, docenten en ouders → interviewdata en observatiedata

Soorten data

1. Inputdata → leerlingkenmerken
2. Contextdata → info over curriculum
3. Procesdata → gegevens over instructie in de klas
4. Outputdata → leerlingprestaties

Soort	Onderwerp	Informatie over
Inputdata	Leerlingkenmerken	Spijbelgedrag, instroom, doorstroom, uitstroom, etniciteit, thuistaal, socio-economische status
Inputdata	Personeelskenmerken	Leeftijd, kwalificaties, geslacht, etniciteit, ziekteverzuim
Procesdata	Instructie en toetsing	Instructie- en leerstrategieën, instructietijd, de omgeving, organisatie van instructie, manier van assessment, klaslokaalmanagement
Contextdata	Ouderkenmerken	Ouderpercepties, ouderbetrokkenheid, ouderondersteuning bij het leren van leerlingen
Contextdata	Schoolcultuur	Relaties tussen docenten, relaties tussen leerlingen en docenten, opvattingen over leren en instructie
Contextdata	Het curriculum	Vakomschrijvingen, roosters, jaaroverzichten, speciale programma's
Contextdata	Het gebouw en materialen	De lokalen, computers, boeken, software, werkboeken, instrumenten
Outputdata	Leerprestaties	Toetsresultaten, examenresultaten, tentamenresultaten, portfolio's, rapportcijfers, mondeling-resultaten
Outputdata	Leerlingtevredenheid	Opvattingen over tevredenheid

Stap 1 Probleem definiëren (intro)

a

Identificeren probleem

b

Huidige situatie (met data)

c

Gewenste situatie (doel)

d

Naar een heldere probleemdefinitie

Stap 1a. Identificeren probleem

- Welke zaken spelen er op school (rondom taal)
- Waar is men ontevreden over?
- Welk probleem lukt maar niet om op te lossen?

Vb. schoolbreed → *problemen rondom doorstroom, afstroom en determinatie*

Vb. vakspecifieke onderwerpen → *het niet halen van het streefniveau basisvaardigheden (taal), te lage cijfers voor eindexamen Engels, grote discrepantie tussen het schoolexamen (SE) en centraal (CE) voor Nederlands.*

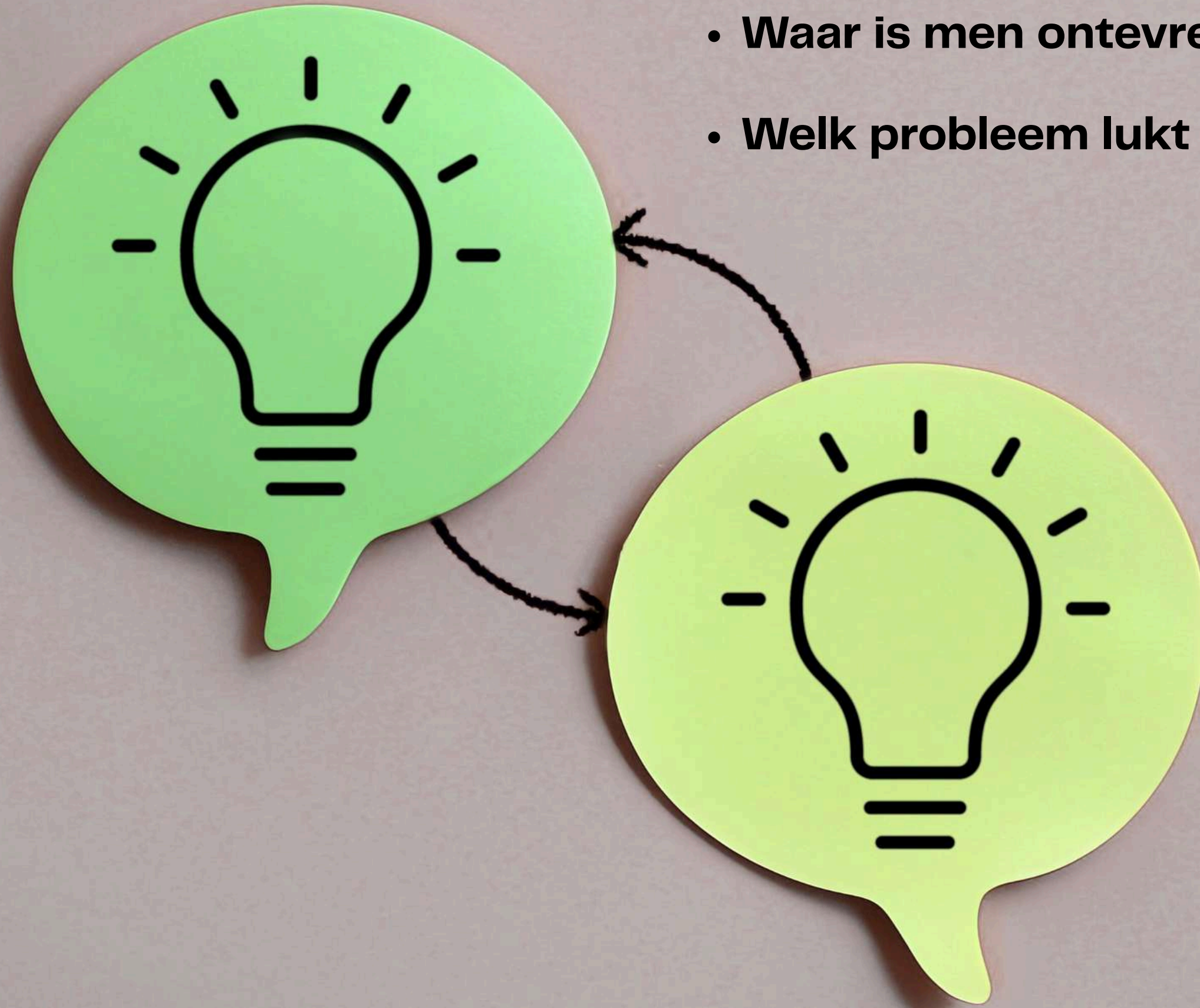
**Let op! Niet direct
starten met grote
hoeveelheden data**

Checken van aannames

- Wat lijkt te spelen → soms nog niet met data onderbouwd.
- Start met een beschrijvende analyse: klopt het beeld?
- Vaak blijkt een aanname of onderbuikgevoel onjuist of genuanceerder dan gedacht.

- **Welke zaken spelen er op school (rondom taal)?**
- **Waar is men ontevreden over?**
- **Welk probleem lukt maar niet om op te lossen?**

Stap 1b. Huidige situatie: verzamelen van data over het probleem

- Aantonen dat er daadwerkelijk een probleem is en hoe groot het probleem is. Soms ligt het probleem anders dan gedacht.
- Data verzamelen om het probleem concreet te maken → Probleem exact in kaart brengen aan de hand van verzamelde data.
- Hoeveel is te veel of te weinig? Wat is de doelgroep? In welk leerjaar beheersen de leerlingen begrijpend lezen onvoldoende? Etc.

**Pas als onderwerp gekozen is,
dan pas data verzamelen.
Kijk naar min. 3 cohorten →
trend of goed/fout jaar?**

**Data verzamelen → probleem exact
in kaart brengen aan de hand van
verzamelde data.**

Stap 1c. Gewenste situatie: formuleren van een doel

- Formuleer een concreet, meetbaar en realistisch doel.
- Baseer dit op normen van: Inspectie, landelijk gemiddelde, vergelijkbare scholen of eigen doelen.
- Voorbeeld: *Minimaal 70% van de leerlingen in leerjaar 1 - MAVO heeft volgend jaar een voldoende voor Nederlands.*

Een doel moet toetsbaar zijn,
zodat je later kunt evalueren.

(stap 8)

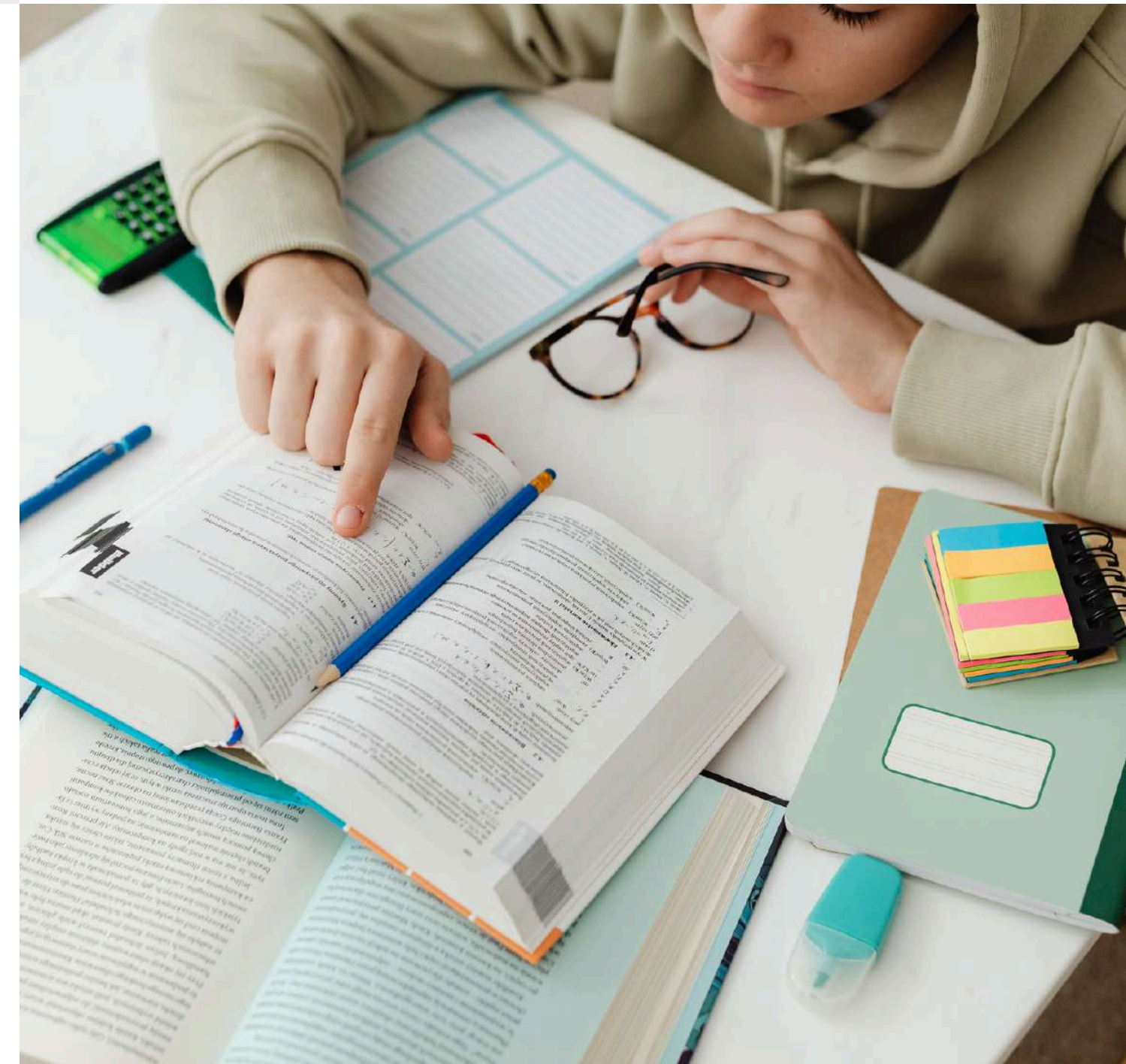
Stap 1d. Probleemdefinitie

Probleemdefinitie = Huidige situatie + Gewenste situatie

Huidige situatie: Al drie jaar lang heeft gemiddeld 42% van de leerlingen in leerjaar 1-MAVO een onvoldoende voor Nederlands.

Gewenste situatie: Minimaal 70% van de leerlingen in leerjaar 1-MAVO heeft volgend jaar een voldoende voor Nederlands.

Een scherpe probleemdefinitie is de basis voor stap 2: oorzaken onderzoeken.

Vervolgstappen & praktisch

Vervolgstappen

- Tussen nu en de volgende keer
 - Oriëntatiefase - stap 1a
 - Uitwerken stap 1b t/m 1d
- Is dat haalbaar / wat heb je nodig?

Praktisch

- Gezamenlijke teams omgeving
- Plannen volgende bijeenkomsten
 - Week 41, 45, 48 en 2
- Welke behoefte is er op dit moment?